

magazine
LRV

72

oktober - november - december 2015

P 708160

Paard in de kijker
Belgisch trekpaard

Conrad van
Pruijssen
clickertraining (deel 1)

Trekverslagen

Sport & Recreatie

IN DIT NUMMER

Arenbergruiters	6
De Limburgse Fjordenhouders	12
Gerhaagse Paardenvrienden	14
ATR	16
Pipo en Riko	21
Kalender	22
Het Bekkersteam	30
DIVAR	31
TPV	34
Hippoclub Alea	36
Twenter	42
Equitao Zwervers	44
Eyota	62
Contactpersonen	66

Wat is
clickertraining?
deel 1 van 3

Pagina 24

Pagina 28

De
jaarmarktroute
in Sint-Lievens-
Houtem

Pagina 32

Dag van de
Trage Weg

Pagina 50

Paard in de
kijker
Belgisch trekpaard

Pagina 57

Trek 2015

- Trek 2015 in cijfers!
- Prijsuitreiking!
- Working equitation

Wat is clickertraining?

deel 1 van 3 clickercoach - Conrad

Drieluik

1. Clickertraining als alles goed gaat.
2. Clickertraining als het even anders gaat dan gepland.
3. Clickertraining, ready MINDset, go

Heb jij al een click met clickeren?

Deel 1: hoe begin je?

Al het goede komt in drieën.

Veel mensen hebben wel zo een idee wat clickeren is en denken: clickertraining, dat is toch met die snoepjes en dat je een onbeleefd paard krijgt? Of: clickertraining, dat is toch met de beloningen, waar je paard graag voor wil werken! Een clickertrainer is iemand die graag kijkt naar de mogelijkheden, wat kan er wel.

Dit is deel één van een drieluik over clickertraining. We gaan het hebben over wat clickertraining is en hoe je hiermee kunt starten. In deel twee maak je kennis met de echte wereld waar het wel eens anders gaat dan gepland en wat je dan kunt doen. Het antwoord is niet stoppen, maar bijsturen en ik leg je uit hoe. Het derde en laatste deel gaat over mindset en de kracht van je mentale vaardigheden.

Tekst: Conrad van Puijssen, foto's: Wendy Misran

Simpel en nog niet zo gemakkelijk, en soms te krachtig.

Clickertraining is een hele simpele techniek en misschien daarom voor mensen wel zo moeilijk om aan te leren. Voor paarden geldt juist het omgekeerde, paarden hebben na drie keer clicken door wat clickertraining is.

En hier schuilt misschien wel het hardnekkigste vooroordeel in wat erover clickertraining te vertellen is: "Ik ben gaan werken met brokjes en mijn paard is ineens opdringerig, onbeleefd en bijterig".

Ik kijk er liever op een andere manier naar. Je paard heeft na drie keer door wat het clickerprincipe is, waarom? Veel mensen zijn kopsterk, een ander woord voor veel nadenken en weinig doen. Paarden hebben misschien een groot hoofd maar ze 'doen' meer dan dat ze 'denken'. Daardoor hebben ze dus snel door, dat na de click een beloning komt. Je hebt dus zojuist de meeste krachtige, efficiënte en motiverende trainingmethode voor paarden

ontdekt die er is, clickertraining. Een training waarbij je paard maximaal met je mee wil doen, soms zo erg dat hij helemaal niet wil dat jij de bak verlaat. Nu is de kunst om deze krachtige trainingmethode zo te gaan gebruiken dat zowel je paard als jij opgezet worden voor succes.

Begin bij het begin.

Laat ik eerst een stapje terug doen en gewoon bij het begin beginnen. Weet dat zelfs als je al clickert en / of ervaren bent, dat het slim is om ook dit begin te lezen, in plaats van te denken "Oh dat ken ik al, ik scan snel verder.". Voor ons mensen zit de kracht in de herhaling, weet je nog kopsterk ;-)

Wat is clickertraining?

Clickertraining bestaat uit drie delen. De moeilijke variant is: A van Antecedent, B van Behavior, en C van Consequence. In goed Nederlands ziet het er als volgt uit.

1. Stel een vraag, wij clickeraars noemen dat graag een cue.
2. Je paard geeft een antwoord.
3. Er volgt een consequentie.
  - a. Het antwoord past bij de vraag, Click en Beloon.
  - b. Het antwoord past niet bij de vraag, dan doe je niets (voor nu)

Simpel? Moooi! Dan gaan we weer een stapje verder.

Wat is "Click"?

Ik heb al een paar keer het woord "Click" gebruikt en niet eens uitgelegd wat het is, dat is natuurlijk niet zo netjes. Als ik het woord "Click" gebruik dan bedoel ik hiermee een markeersignaal. Dit is een signaal voor je paard: wat je nu doet is goed. Voor je paard betekent het markeersignaal, ik heb het juiste antwoord laten zien nu komt er een beloning. Het markeersignaal wordt om die reden ook wel een bridge genoemd, het overbrugt namelijk de tijd tussen, JA je hebt het juiste antwoord gegeven en het daadwerkelijk geven van de beloning. Voor jou als mens betekent het markeersignaal, mooi daar wil ik graag meer van zien. Je mag van alles als markeersignaal gebruiken, zolang het

maar voor je paard duidelijk is wat het is. Als mens heb je twee keuzes, je gebruikt een clicker, een mechanisch apparaatje wat een "klik" maakt, of je gebruikt een "clickwoord" bijvoorbeeld "Ex" of "Yes".

Mag braaf of goed zo ook als clickwoord?

Mag 'braaf' of 'goed zo' ook als clickwoord? Ik raad je aan om korte en krachtige "clickwoorden" te gebruiken die je normaal gezien niet gebruikt. Op deze manier voorkom je verwarring. Je zegt namelijk heel vaak braaf of goed zo tegen je paard en als hij dan geen beloning krijgt dan begrijpt hij het niet, en bestaat de kans dat hij onbeleefd wordt. Waarom? Omdat jij je niet aan de spelregels hebt gehouden.

Hoe weet mijn paard wat "Click" betekent?

Jij hebt zojuist gelezen wat click betekent, waarschijnlijk heb je geen paard wat kan lezen. Je paard weet dus nog niet wat click betekent. Het is dus belangrijk om je paard dit aan te leren.

Drie stappen om je de click te laten bij je paard.

Stap 1 Geef de beloning en zeg click. Je geeft je paard een beloning en als hij het opeet dan zeg je "Click" (lees het markeersignaal wat je gaat gebruiken

bijv. de clicker, Ex of Yes).
Dit doe je ongeveer een keer of tien.

Stap 2 Zeg click en geef de beloning.
Daarna ga je eerst click zeggen en dan pas biedt je de beloning aan.

Stap 3 Kijk of er een klik is.
Dit is de lastigste stap, kijk of het kwartje bij je paard valt. Zeg click en kijk dan of er een lampje boven zijn hoofd begint te branden, of er een twinkeling in zijn ogen komt, of zijn oren ineens gespitst zijn. En dit allemaal nog voor dat je de beloning laat zien en aanbiedt.

Is er een klik dan is je markeersignaal (click) "geladen": je paard weet wat click betekent. Click betekent: er komt een beloning.

Wacht, wacht nog niet naar je paard rennen. Ik ga je zo nog iets uitleggen over hoe je de beloning aan je paard geeft. Ook dit lijkt simpel, maar is nog niet zo gemakkelijk.

Een beloning is pas een beloning als de ontvanger het een beloning vindt.

Dat is een lange en rare zin om eigenlijk te zeggen, je paard is de baas, hij bepaalt welke beloning hem motiveert. Je kunt als trainer wel zeggen: "Ik wil geen wortelen gebruiken voor mijn paard als beloning." Maar ja, als je paard daar het meeste voor doet, waarom zou je dat dan niet gebruiken. Het is hetzelfde als dat jouw baas tegen jou zegt: "Vanaf vandaag krijg jij kralen in plaats van euros." Ik denk dat kralen je minder motiveren om te werken dan euros. Kijk wat je paard dus motiveert als beloning. De praktijk laat vaak zien dat wortelen een goede beloning is. Je kunt ze gemakkelijk aanbieden, ze zijn snel weg te krijgen en als je deze beloning schaars maakt is het heel erg effectief. Met schaars maken bedoel ik, buiten de training om krijgt je paard geen wortelen meer. Maar nogmaals: je paard bepaalt.

1 - 2 - 3.

In het begin schreef ik dat clickeren uit 3 delen bestaat: 1. een vraag, 2. een antwoord 3. een consequentie.

Je paard weet nu dat hij na de click een beloning krijgt. Het woord "beloning" zegt het misschien al, een beloning krijg je als je iets goeds hebt gedaan. Het enige wat we nu nog hoeven te doen is je paard een vraag te stellen en daarna kunnen we hem belonen. Het gaat niet om de vraag die we stellen het gaat om het antwoord wat je paard geeft. Hoe kun je nu een vraag stellen aan je paard zodat hij begrijpt wat je bedoelt en ook nog eens het goede antwoord kan geven. Ik noem dit graag "Click eerst voor wat je krijgt en dan voor wat je wilt."

Stap 4 om de click te laden, zorgt voor beleefdheid.

De eerste drie stappen heb je al gekregen, maar er is meer, er is een vierde stap. De vierde stap is cruciale, het zorgt er namelijk voor dat je paard beleefd is, hij keurig afstand houdt en niet naar het voer gaat zoeken. Hierdoor voorkom je afgebeten vingers (die voor wortelen werden aangezien) en kapot gescheurde kledingstukken.

Bij stap vier zeg je click en presenteer je de beloning. Het verschil met stap 2 is dat je het nu niet onder zijn mond geeft, als een soort van butler. Nee, je geeft het voor zijn borst, je houdt je hand keurig recht en vlak, zorg dat de beloning vrij ligt (dus niet je duim erop omdat je bang bent dat het valt of hij het eraf gooit). Je paard zal dus naar achteren moeten lopen om de beloning van je hand af te halen. Het mooie is, dat als het paard van je wegloopt, hij dus niet in jouw ruimte komt. Je leert het paard dus al heel snel dat er geen beloning in jouw ruimte te halen is, maar dat het altijd één meter bij jou vandaan wordt aangeboden. Hierdoor voorkom je het grootste vooroordeel wat er over clickeren bestaat: onbeleefde en / of bijterige paarden.

Daarnaast is de beloning pas een beloning als je click hebt gezegd. Heb je geen click gezegd, dan heeft het voor je paard ook helemaal geen zin om in de buurt te komen van waar de beloningen vandaan komen. Het zijn namelijk gewoon nog wortelen en geen beloningen. Jouw click is de toverstaf die van wortelen beloningen maakt, niet meer en niet minder. Als je in de aanleerfase als mens meteen het juiste doet dan weet je paard dit en zal hij zich verder in de training netjes blijven gedragen. Mocht het bij jou net iets anders gaan: in de volgende aflevering komen de problemen en de oplossingen aan bod.

Mechanische vaardigheden.

Omdat je met z'n krachtige trainingsmethode werkt is het heel belangrijk dat jij handig bent in het stellen van vragen en het geven van beloningen, op het stellen van vragen kom ik zo in detail nog even terug. Het gaat erom dat jij snel, handig en vloeiend je bewegingen maakt, waarbij het niet uitmaakt of het gaat over het stellen van vragen of het geven van beloningen, we noemen dit ook wel mechanische vaardigheden. In de eerste les gaan onze klanten droog oefenen om hier goed in te worden.

Hoe stel ik dan een vraag?

Oké je paard kent de click, je paard weet dat er een beloning komt en jij beschikt over de juiste mechanische vaardigheden, dan is het nu tijd om je paard iets te laten doen voor die beloningen: "Click eerst voor wat je krijgt dan voor wat je wilt". Het is dus belangrijk dat we goed weten hoe we iets aan ons paard kunnen vragen, hoe we ons paard op kunnen zetten voor succes. Bij clickeren komt het allemaal op jou aan. Jij wilt iets van je paard, jij zult dus iets moeten leren.

Paarden zijn echt slim, het zijn doeners en geen denkers. Het zijn gewoontedieren ze gaan uitzoeken wat werkt en gaan dat dan vaker doen. Dit laatste is precies wat we nodig hebben om een vraag aan je paard te kunnen stellen. Een vraag die je paard kan beantwoorden, en zodra jij hem gaat belonen dan gaat hij dat antwoord vaker geven.

Je stelt dus een vraag en als je paard gaat zoeken naar het antwoord, dan click en beloon je daar al voor. Hierdoor komt je paard in "beweging", je paard wil gaan zoeken naar het antwoord op jouw vraag. Jij weet zelf hoe het eindresultaat van een oefening eruit moet zien. Voor elke stapje, elk antwoord van je paard, elke beweging die hij doet wat je dichter naar jouw eindresultaat brengt, click en beloon je. Je zult dan zien dat het echt super snel gaat, maar wees voorzichtig. Mocht je paard meer dan drie keer hetzelfde antwoord laten zien, en jij

meer dan drie keer hebt beloofd dan denkt je paard dat dit jouw eindresultaat is. Het is dus belangrijk om niet meer dan drie keer voor hetzelfde te belonen als je nog niet het eindresultaat hebt wat je zoekt. Na drie keer ga je dus een antwoord verlangen wat je dichter naar je eindresultaat brengt maar voor je paard nog wel te begrijpen en te doen is. Maak de stappen zo groot als mogelijk en zo klein als nodig. Weet dat je soms alleen maar beloofd voor de intentie, of voor het verplaatsen van gewicht. Maak je dan geen zorgen, het is geen (wed) strijd, het is een zoektocht. Als je paard niet een "eerste stap" zet dan gaat hij het antwoord nooit vinden.

Het stellen van vragen aan je paard en het vinden van antwoorden is te vergelijken met iets wat je als klein kind deed. Je had dan een papier met allemaal puntjes en door lijntjes te trekken werd het duidelijk wat voor plaatje erop stond. Zie het stellen van vragen, het krijgen van juiste antwoorden, trainen van oefeningen als "connecting the dots".

Wij mensen trainen en geen paarden. Om jou goed te leren trainen, om je een basis te geven die je verder brengt, gebruiken wij de 7 basics als basis.

Hoe meer tijd je investeert in de basis des te beter alles wordt wat je daarna gaat doen. Of we nu mensen in het echt trainen of via ons online trainingsprogramma, de 7 basics aanleren duurt ongeveer één jaar. Deze tijd is echt nodig om de basis goed te leren en te beheersen.

De 7 basics als basis voor alles.

De 7 basis cues / vragen / oefeningen zijn die wij gebruiken zijn:

1. Handtarget (daarover later nog meer)

2. Terug
3. Hoofd laag
4. Ho / Blijf
5. Volg
6. Naast
7. Ga

Deze 7 basics zijn niet zo maar gekozen, net zoals de volgorde is ergoed nagedacht over de opbouw. Heb je eenmaal deze 7 basics onder de knie, dan kun je daarna heel veel gaan combineren. De basics lijken dan net bouwstenen waarmee je alles kunt maken.

Voordat we beginnen nog één geheim wat zorgt voor nog beleefdere paarden.

Ik wil, net zoals jij waarschijnlijk, werken met brave, beleefde en opgevoede paarden, waarbij ik het verschil tussen trainen en al het andere zo duidelijk mogelijk wil maken. Ik doe dat zo, dat mijn paard weet dat we aan het trainen zijn, dat er vragen zijn en dat er iets valt te verdienen. Zijn we niet aan het trainen dan kan ik dus nog steeds vragen stellen, vragen die hij al kent. Het enige verschil is dat ik dan niet click en beloon, dat er dus geen beloning te verdienen is en dat het dus ook geen enkele zin heeft, voor mijn paard, om daarna op zoek te gaan.

Om dit te bereiken maak ik gebruik van de kwaliteiten van het paard. Een paard is een gewoontedier, hij kan goed zaken herkennen. Deze kwaliteiten gaan we gebruiken bij het aanbrengen van het verschil tussen trainen en al het andere. Bij ons bestaat een training uit heel veel "losse" trainingssessies van 1 tot 5 minuten en van 1 tot 100 vragen. Elke keer als we een "losse" trainingssessie starten dan beginnen we met een beginsignaal. Een effectief beginsignaal is klappen, dit doen namelijk de meeste

mensen niet zo snel bij hun paard. Daarmee voorkom je dat je paard per ongeluk in de "aan" stand gaat. Als we de trainingssessie beëindigen, gebruiken we een eindsignaal. Met je zult er verstellen van staan hoe snel je paard door heeft wat de signalen betekenen. Op deze manier gaat je paard dus weer in de "uit" stand als het over trainen gaat, over het werken met click en beloon.

Het eerste begin, de eerste van de 7 basic, de handtarget.

Hier begint het echte werk. Je paard is bekend met de click en de beloning, de eerste vraag die we dan gaan stellen is de handtarget. Je steekt je arm horizontaal, recht voor je uit. Je vingers wijzen naar beneden zodat er bij je knokkels een

hoek van 90 graden ontstaat. Je hebt dan een target, een handtarget die je paard handig kan aanraken met zijn neus. Je steekt je arm uit, je maakt van je hand de target. Je doet dit op een afstand van de neus van je paard waarvan jij denkt dat je paard met zijn neus je hand gaat aanraken. Als hij je hand aanraakt dan click en beloon je. Ken je alleen nog deze basic dan presenteer je de beloning voor zijn borst waardoor hij achteruit moet lopen

om de beloning op te halen. Als je paard straks de andere basics ook beheerst dan is je paard al beleefd en opgevoed en dan gaan we niet meer belonen door je paard achteruit te laten lopen maar door iets wat we "feed for position" noemen.

Stel je voor dat je paard jouw hand niet aanraakt met zijn neus, wat doe je dan? Inderdaad, de stap kleiner maken, je paard heeft namelijk nog geen idee wat jouw vraag betekent. Je haalt je arm / je handtarget weg en stelt de vraag opnieuw, deze keer dichtbij de neus van je paard, waarom? Je wilt je paard succesvol laten zijn, zodat je kunt clicken en belonen en hij gaat zoeken naar het antwoord wat je wilt. Click eerst voor wat je krijgt dan pas voor wat je wilt.

Stel dat je paard het nog niet doet, dat kan. Maar je ziet dat hij naar je hand kijkt, dat hij zijn gewicht van zijn achterbenen naar zijn voorbenen verplaatst, of dat hij iets anders doet (behalve stilstaan, bevriezen of weglopen) waardoor hij dichtbij het correct beantwoorden van de vraag komt.

Wat doe je dan? Inderdaad click en beloon. Jij belooft zijn intentie, de wil om te gaan zoeken. Het spel is begonnen, zonder een eerste stap komt er geen tweede stap en kom je dus nergens.

Hoe nu verder.?

Gaat dit goed, dan ga je aan de volgende van de 7 basics beginnen, en daarna de volgende, etc. Je kunt dit alleen doen, je kunt dit met anderen doen, je kunt dit met ons doen. Ik heb het al eerder gezegd, de kracht van de clickertraining is het werken met iets wat je paard motiveert, het "gevaar" van (verkeerde) clickertraining is dat het je paard te veel motiveert. Wil je het goed, investeer dan in een goed fundament door professionele begeleiding. Ga op zoek naar (gecertificeerde) clickercoaches, mensen die zowel de theorie als de praktijk beheersen, die weten waar ze het over hebben, die kunnen uitleggen wat, hoe en waarom je iets moet doen. Wij streven er altijd naar om je niet te vermoeien met ingewikkelde of onnodige theorie zodat het simpel is, pragmatisch en praktijkgericht. Clickeren leer je namelijk niet uit een boek, clickeren leer je met je voeten op de grond.

Wat komt er na de 7 basics?

Weet dat de 7 basics de basis zijn. Vanaf daar kan je verder in heel veel andere richtingen. Wil je jouw paard trailer- of zadelmak maken met de clicker, dat kan. Wil je clickeren gaan gebruiken onder

het zadel bij western of dressuur, dat kan. Wil je clickeren gaan gebruiken voor gedragsproblemen, schriktraining, horse agility, het kan allemaal.

Het mooie van clickertraining is, dat het geen doel is, maar een middel dat je overal bovenop kunt plakken, helemaal als je het vriendelijker, sneller en leuker wilt maken voor jou en je paard. De eindresultaten die wij bereiken zijn hetzelfde als wat andere mensen bereiken, de hulpen zijn hetzelfde, alleen de weg daarna toe is anders. Wij vinden het belangrijk dat het ethisch is, wetenschappelijk onderbouwd en goed voelt.

Click-Offs

In het bedrijfsleven hebben ze het vaak over "Kick-Off" - een bijeenkomst om te starten aan een nieuw project of uitdaging. Ik heb een soortgelijk concept ontwikkeld. Het werkt als volgt: één of meerdere enthousiaste mensen die interesse hebben in clickeren en graag willen kennismaken nemen het voortouw. Ze verzamelen een groepje van zes tot tien mensen, die in een straal van 20 á 30 km wonen. Ze zorgen voor een locatie die centraal ligt waar mensen kunnen samenkomen. In de ochtend geef ik aan alle mensen één uur theorie - geen droge / saaie uitleg maar een mooi verhaal waarbij we gaan droofoefenen op elkaar zodat we de meeste fouten niet meer bij onze paarden hoeven te maken. Aan het einde laat ik bij één of twee paarden zien hoe je de click kunt laden. Daarna racet iedereen naar zijn eigen huis. Ze gaan bij hun paard de click al laden en wachten daarna tot ik langskom. Doordat iedereen redelijk dichtbij elkaar in de buurt woont, rij ik een rondje en ga ik bij iedereen één uur clickertraining geven met je eigen paard. Op deze manier kun je snel kennismaken met clickeren en kan ik je zowel de theorie, het droofoefenen als de praktijk laten ervaren. Daardoor kun je ervaren of clickeren iets voor jou is. Je hoeft het niet aan je paard te vragen, elk paard houdt van clickeren.

Ja maar mijn paard ...

Weet dat ik hierboven de ideale wereld beschrijf. Als het zo simpel is, dan zou ik als clickertrainer geen werk hebben maar het tegendeel is waar. Clickeren kun je namelijk niet uit een boekje leren. Als het bij jou anders gaat, betekent dit niet dat clickeren niet werkt. Het betekent dat je moet zoeken naar hoe je het bij jouw paard moet aanleren. Het zal niet veel verschillen van wat hierboven staat, het zijn accenten, puntjes op de i. Het is dus niet een kwestie van stoppen als

het even net iets anders loopt. Het is een kwestie van bijsturen zodat het wel werkt. In het volgende deel ga ik je leren hoe je kunt bijsturen.

Ik heb een cadeautje voor de lezers van de LRV Recreatie, de ClickerChallenge

Elke maand organiseer ik een online clickerchallenge op facebook. Tijdens de clickerchallenge maak je kennis met clickertraining. Het gaat nog helemaal niet om de 7 basics maar gewoon om te kijken of clickeren iets voor jou is, gewoon voor de lol. Je hebt dus geen kennis of ervaring met clickeren nodig. Als je dit artikel hebt gelezen dan weet je al meer dan vijfenzeventig procent van de andere deelnemers. Je krijgt een opdracht om je paard iets te leren, en als het niet mocht lukken is er geen man overboord. Je krijgt hiervoor drie weken de tijd. Je krijgt voldoende uitleg om de challenge succesvol af te ronden. Het enige wat jij moet doen is er elke dag wat tijd aan besteden. We werken in een besloten facebookgroep. Niemand, behalve je medelotgenoten, zien dus welke fouten je maakt. Maak je geen zorgen, je maakt allemaal dezelfde fouten. Dat is ook de bedoeling van de challenge. Zie het maken van fouten niet als fout maar als feedback. Het leert je vooral wat je wel moet doen. Deel je trainingsplannen, je video's en vragen in de facebookgroep en wij helpen je met de juiste tips om je paard en jou te laten slagen, zodat je de challenge met succes kunt afronden en meteen weet of clickeren bij jou past.

Normaal gezien moet je hiervoor betalen (5 euro), voor de eerste 15 inschrijvers is het gratis. Je kunt je inschrijven via <http://tiny.cc/lrvrecreatie>

www.clickercoach.nl

Copyright 2015 Clicker Coach niets uit dit artikel mag gebruikt worden zonder toestemming, originele bronvermelding en verwijzing naar de bron.

Oja, in September staan we op Horse Event, misschien een mooie gelegenheid om persoonlijk kennis te maken, kom je langs?

Conrad van Pruijssen